

Основні висновки Лонгitudного дослідження біженців та тих, хто повернулися в Україну

Conference
April 3, 2024
Kyiv

Поточне становище біженців з України: від швидкого реагування і захисту до повернення та (ре)інтеграції

План

1. Вступ
2. Хто є нашими респондентами?
3. Біженці з України за кордоном
4. Причини і траєкторії повернення
5. Колишні біженці, які повернулися в Україну
6. Інформаційна панель і результати дослідження

1. Вступ

Подорож 47-річної жінки, яка разом зі своїм сином виїхала з території, що перебуває під окупацією, і пізніше повернулася назад в Україну

21 червня 2022 року

«Бомбардування розпочалися з першого дня [повномасштабної війни]. Спочатку ми думали, що все закінчиться швидко, так само як у 2014 році, тому ми чекали. Але це не закінчилося, ми постійно перебували у підвалі. Як тільки вони зробили [гуманітарний] «коридор», ми виїхали з міста.»

Тут у нас все гаразд. Ми дуже вдячні. Ми отримуємо допомогу від центру [табору для біженців], де я проживаю: вони забезпечують нас харчуванням і постільною білизною, а також там є доступ до пральних і сушильних машин. (...) Складно будувати будь-які плани. В довготривалій перспективі, ми хочемо повернутися додому. Ми сподіваємось, що все закінчиться і ми повернемося назад.»

26 липня 2022 року

«Мені потрібно оформити паспорт. Мені також потрібно пройти невідкладне лікування – зараз я намагаюся знайти лікаря. Я хочу побачити свого старшого сина. Моя дитина знаходиться на лінії фронту. Можливо ми знову повернемося за кордон, якщо у мене вистачить грошей, щоб купити квиток.»

26 серпня 2022 року

«Я з Лисичанська і мені більше немає куди повертатися. Я отримую лише виплату для ВПО на себе та свою дитину. Якщо ситуація не погіршиться [я залишуся тут], бо куди нам ще їхати? Лисичанськ знаходиться під окупацією, житлові будинки там зруйновані. Я отримую гуманітарну допомогу один раз на місяць. В основному, вони надають допомогу багатодітним сім'ям [ця сім'я не є багатодітною].»

30 листопада 2022 року

«Мій син, який є військовослужбовцем, отримав поранення. Комендант гуртожитку, в якому я жила у Вінниці, був проти того, щоб він проживав там з пораненням. Я звернулася до військової адміністрації і вони забронювали для нас окрему кімнату у Києві з усіма необхідними речами. Тут також проживають інші люди з Луганська.»

1 вересня 2023 року

«Я переїхала з МТП в орендовану квартиру.»

Про дослідження

Біженці

1. Куди переміщуються люди, які виїхали з України внаслідок війни? Що впливає на їхнє рішення залишитися або переїхати?
2. З якими особливими викликами стикаються респонденти в місцях, де вони вирішують оселитися?
3. Що сприяє або створює перешкоди в процесі інтеграції на місцевому рівні?

Люди, які повернулися в Україну

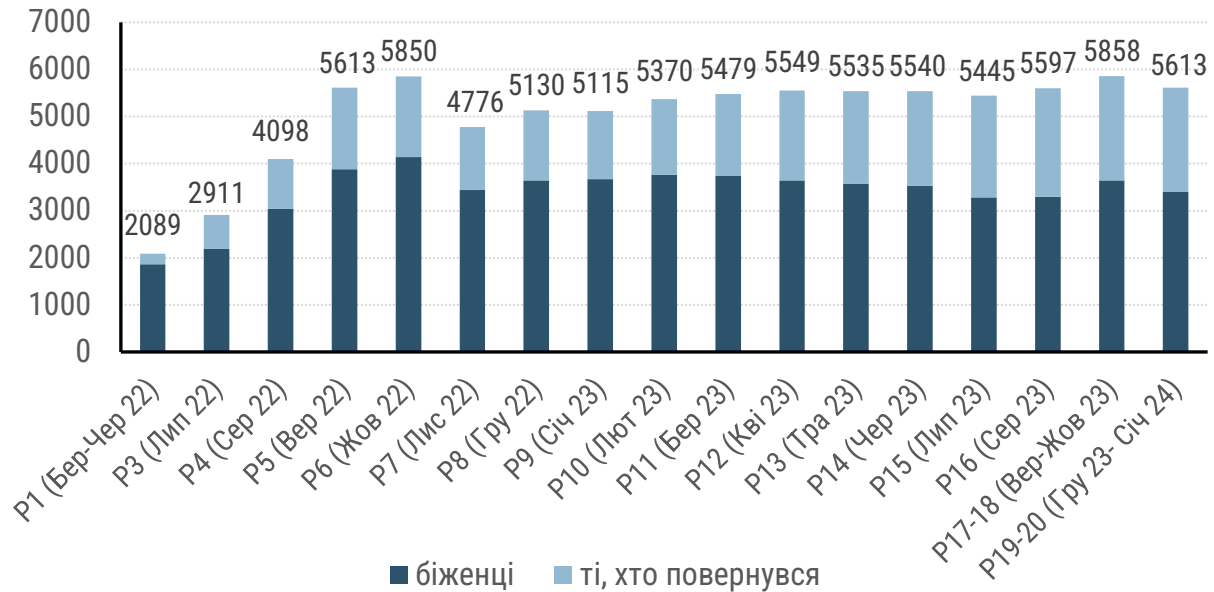
1. Що впливає на рішення респондентів повернутися назад та оселитися в Україні? На основі чого можна спрогнозувати їхні наміри повернутися до приїзду?
2. У чому полягають основні розбіжності у становищі осіб, які повернулися в Україну та поселилися у населених пунктах проживання до війни, порівняно з тими, що поселилися в інших місцях?
3. Які наміри та прагнення мають особи, які повернулися?

Методологія

Вибірка дослідження

- Зручна вибірка
- Отримання згоди під час перетину кордону з країнами, що межують з Україною на Заході
- Онлайн кампанії (Viber, Facebook та Kyivstar)
- Збір згод на участь на залізничних станціях

Загальна кількість респондентів у раунді

Лонгитюдні опитування

- Інтерв'ю проводилися за допомогою комп'ютерної системи телефонного опитування (CATI), російською та українською мовами
- 22 раунди збору даних (у т.ч. пілотні P1 і P2). На сьогоднішній день проводиться P23
- Опитувальник для мультисекторального дослідження

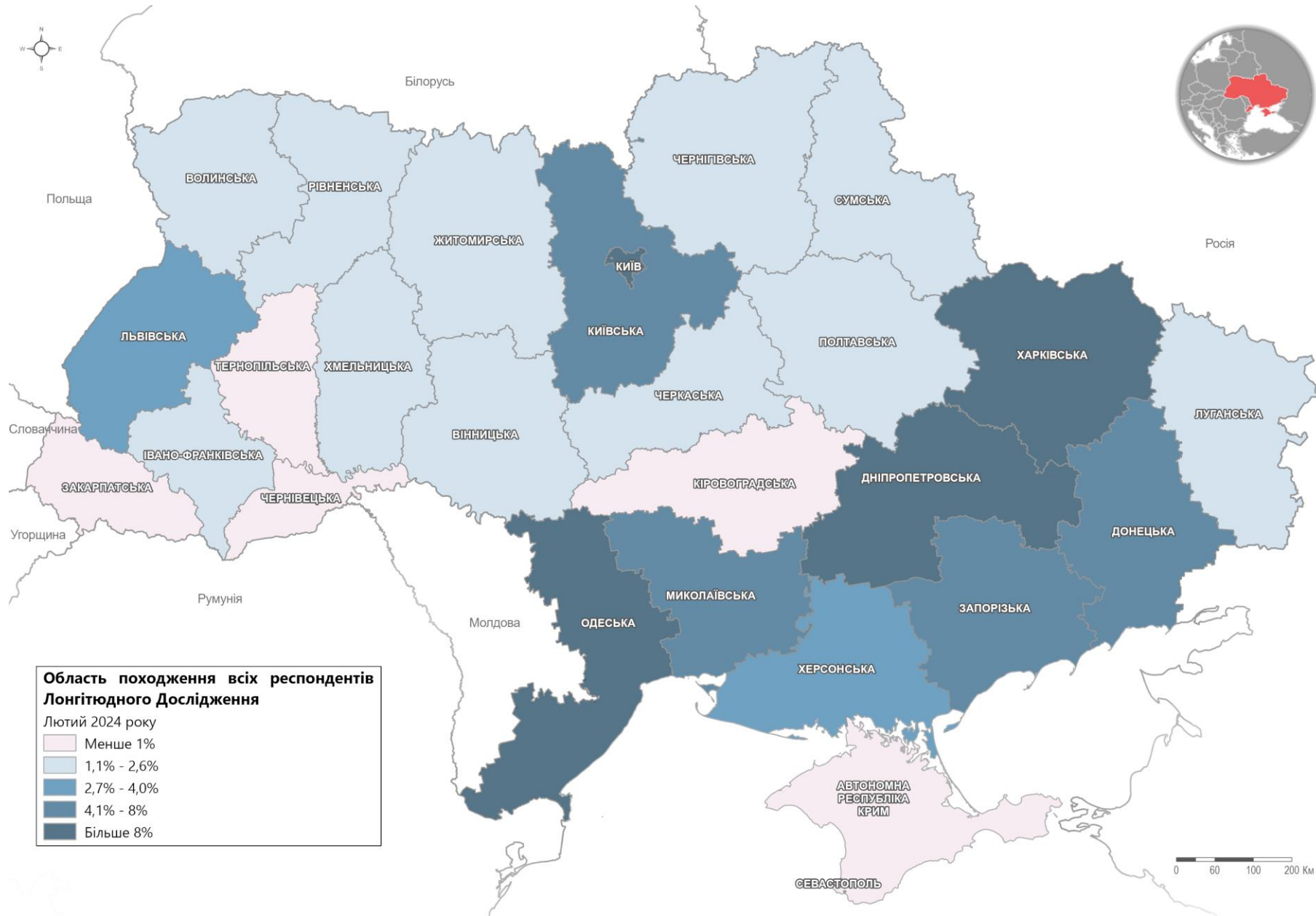
Тематичний фокус

- Співпраця з НУО Save the Children (опитування дітей, проведення фокус-груп, інтерв'ю з KI)
- Модуль ОЕСР щодо визнання дипломів
- Модуль питань про наявність боргів

2. Хто є нашими респондентами?

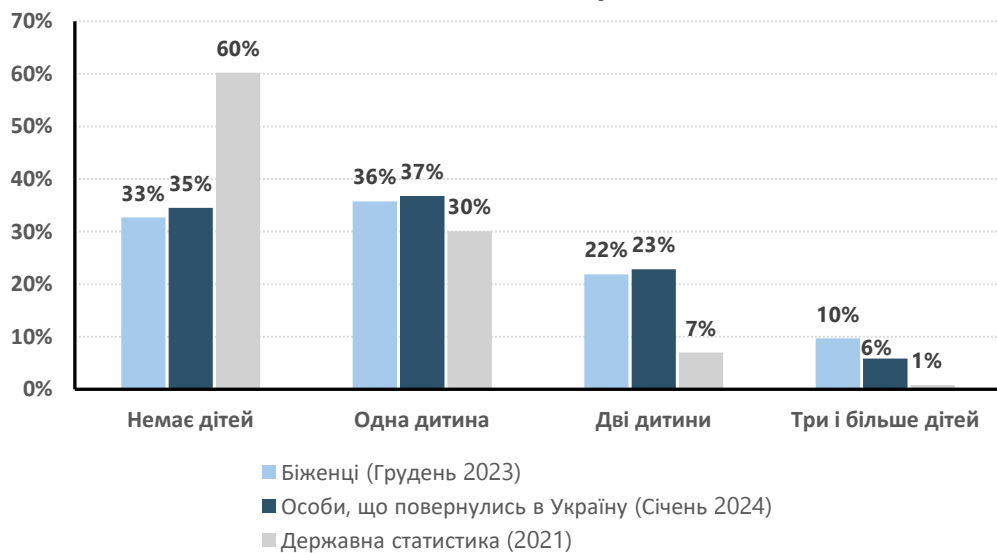
Область походження респондентів

Демографічний профіль

Кількість дітей в домогосподарствах, за % домогосподарств

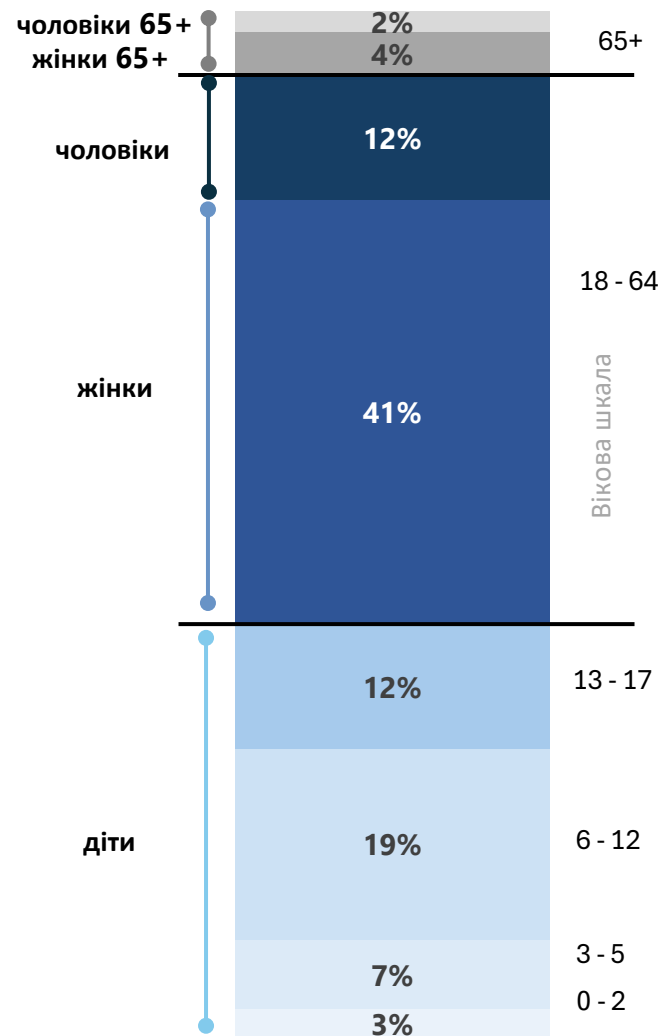

2.6 - середня кількість членів у ДГ в Україні (2021 рік)

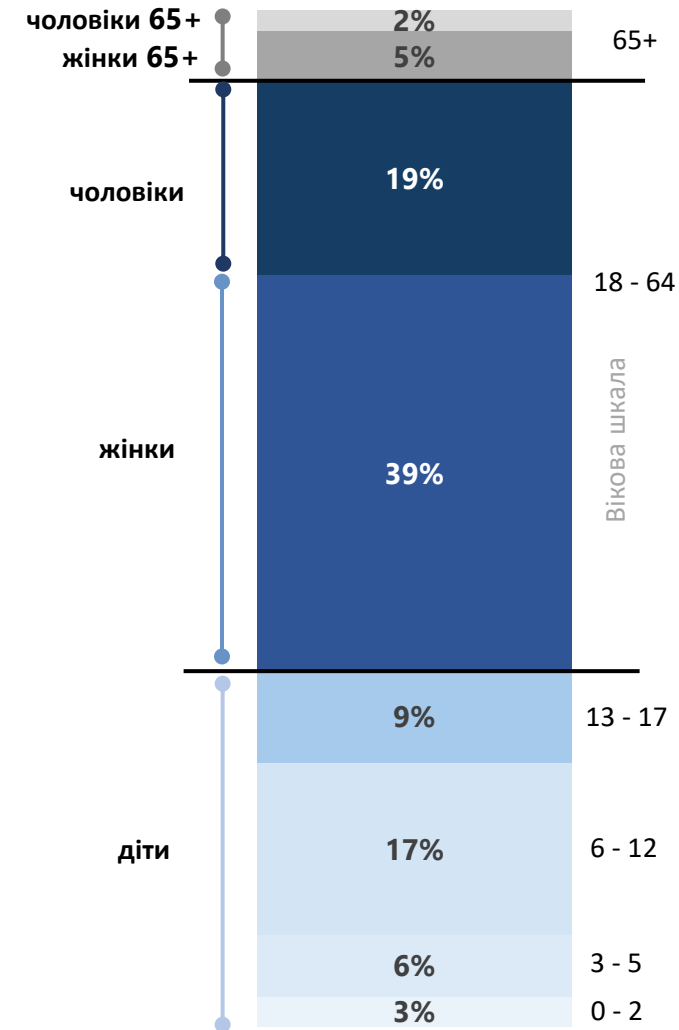
2.8 - середня кількість членів у ДГ біженців (грудень 2023 року)

2.9 – середня кількість членів у ДГ осіб, які повернулися в Україну (січень 2024 року)

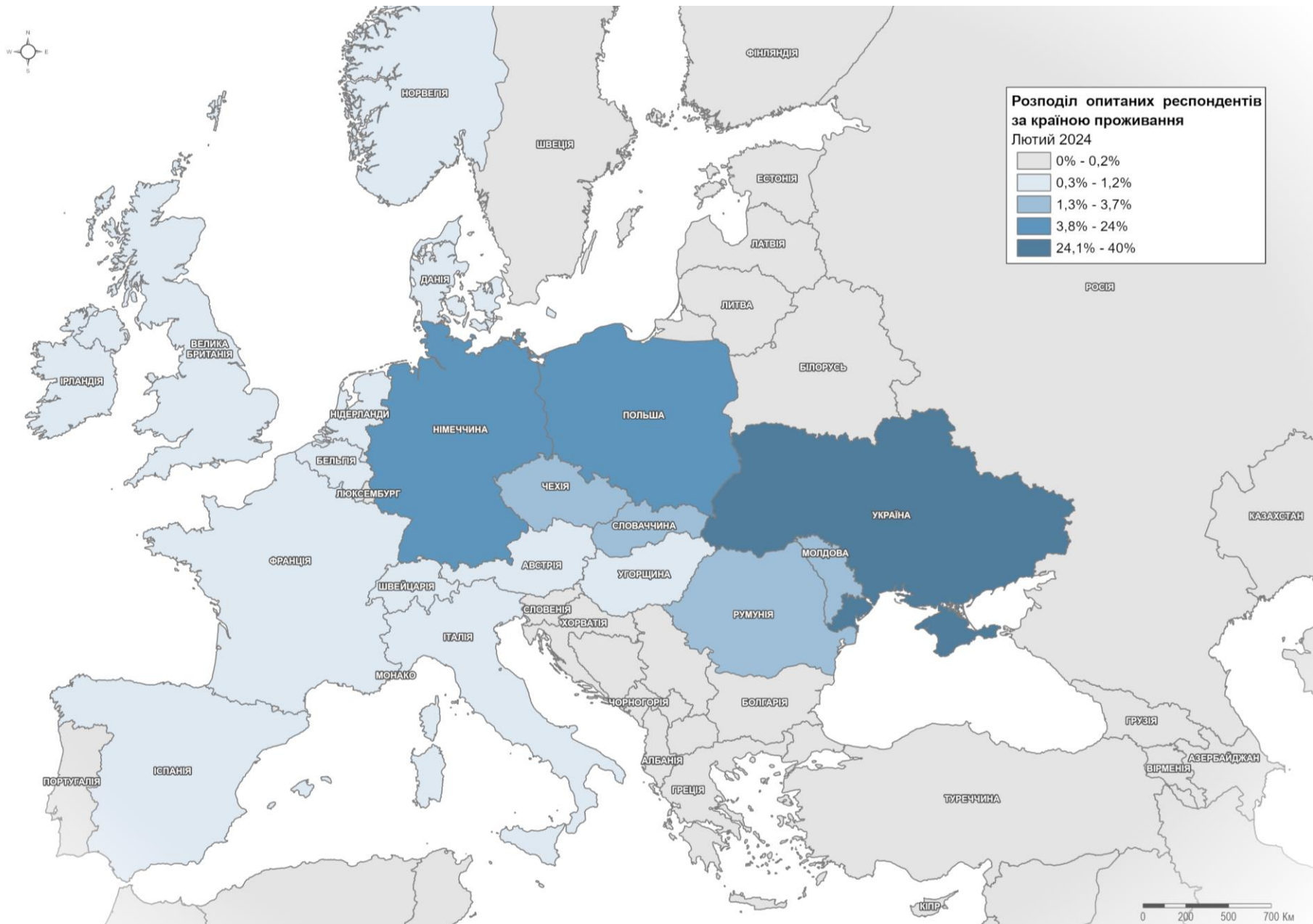
Склад домогосподарств біженців

Склад домогосподарств осіб, які повернулися в Україну

Респонденти за країнами

3. Біженці з України у приймаючих країнах

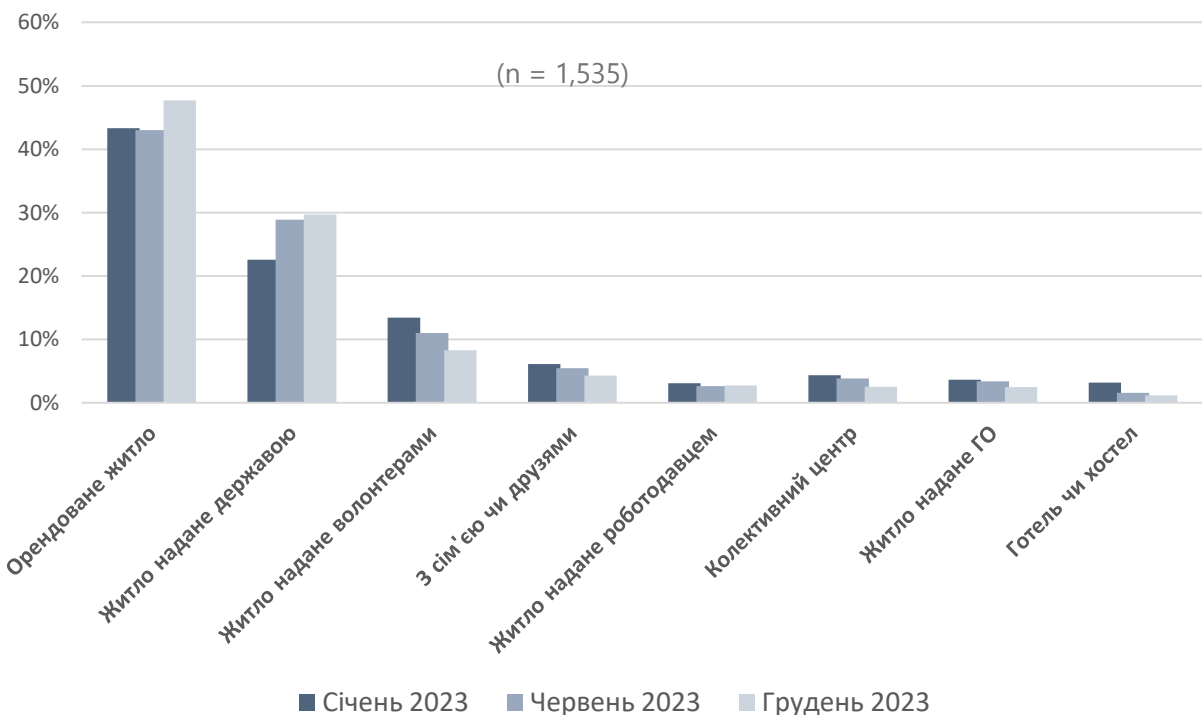

Частка працевлаштованих біженців та орендованого житла поступово зростає

З часом, респонденти **почали все частіше орендувати житло** (Польща) або **проживали у житлі, наданому органами влади** (Німеччина)

Види житла українських біженців протягом часу

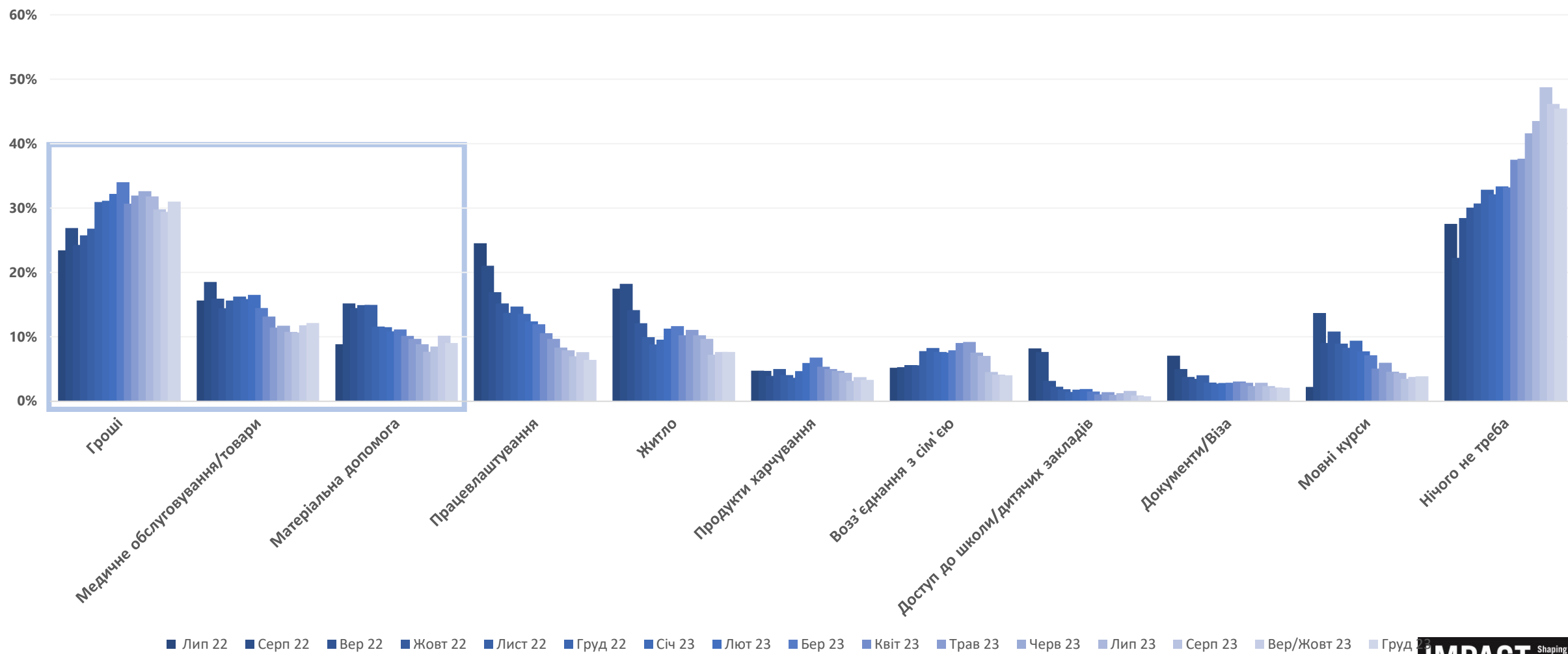
За даними, **рівень працевлаштування біженців працездатного віку поступово зростає**

Співвідношення частки працевлаштованих українських біженців працездатного віку (18-64 років) в розрізі часу

Незважаючи на зростання рівня зайнятості, біженці за кордоном продовжували повідомляти про наявність гострих потреб

Основні 10 незадоволених гострих потреб у розрізі часу

Ситуація в Польщі: рівень зайнятості зростає, однак спостерігається невідповідність між досвідом та займаними посадами

Довоєнні та поточні категорії професій біженців у Польщі

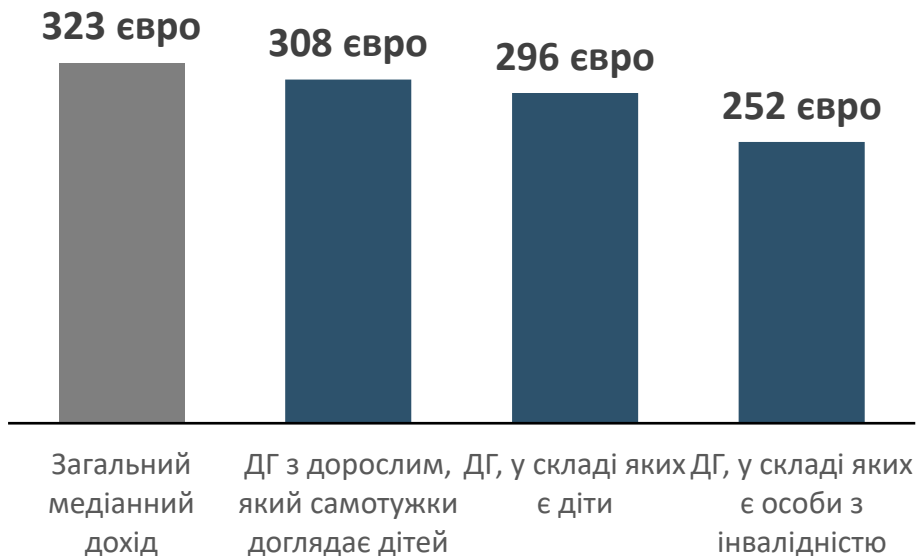
Українські біженці працюють на посадах, що не відповідають їхній кваліфікації

Частка працівників зайнятих у найпростіших професіях серед українських біженців зросла майже вдесятеро

Ситуація в Польщі: низькі рівні доходів створюють фінансові труднощі, зокрема для ДГ з одним опікуном дітей і ДГ, у складі яких є люди з інвалідністю

Рівні медіанного доходу на особу

92%
українських біженців у Польщі не могли робити заощадження протягом минулого місяця

19% домогосподарств повідомили про дохід нижче 200 євро на особу.

12% ДГ повідомили про отримання фінансової допомоги від родичів або друзів з України.

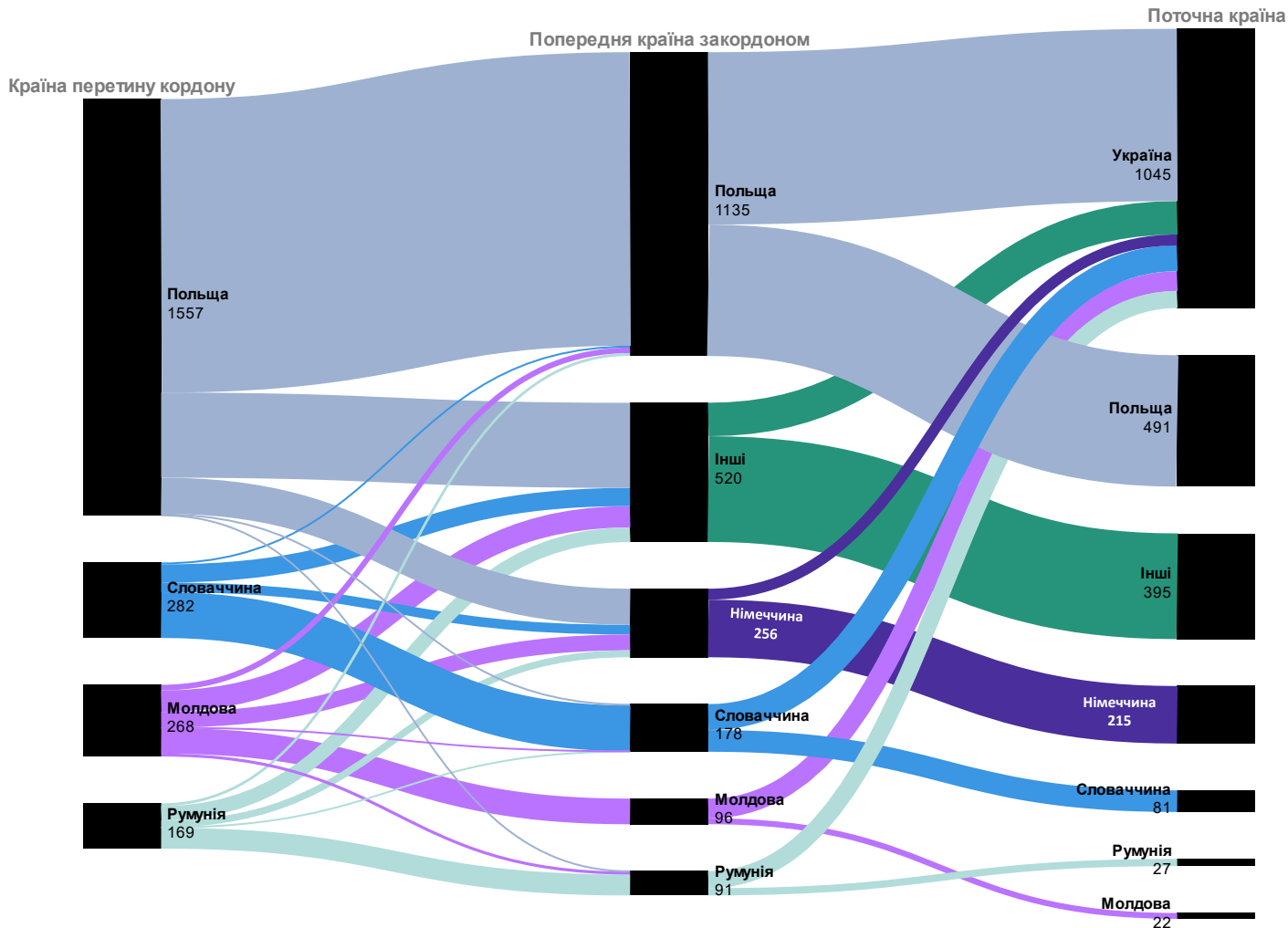
для 5% така допомога була основним джерелом доходу, зокрема для ДГ з одним дорослим, що доглядав за дітьми самотужки.

4. Причини і траєкторії повернення

Куди і чому біженці повертаються в Україну?

Вибір приймаючої країни за кордоном був статистично пов'язаний з рішенням повернутися в Україну

Менша вірогідність повернутися:

- Німеччина
- Чехія

Більша вірогідність повернутися:

- Польща
- Румунія
- Молдова
- Словаччина

Область походження* біженців була статистично пов'язана з їхнім рішенням повернутися в Україну

Менша вірогідність повернутися:

- Херсонська область
- Луганська область
- Запорізька область
- Харківська область
- Донецька область

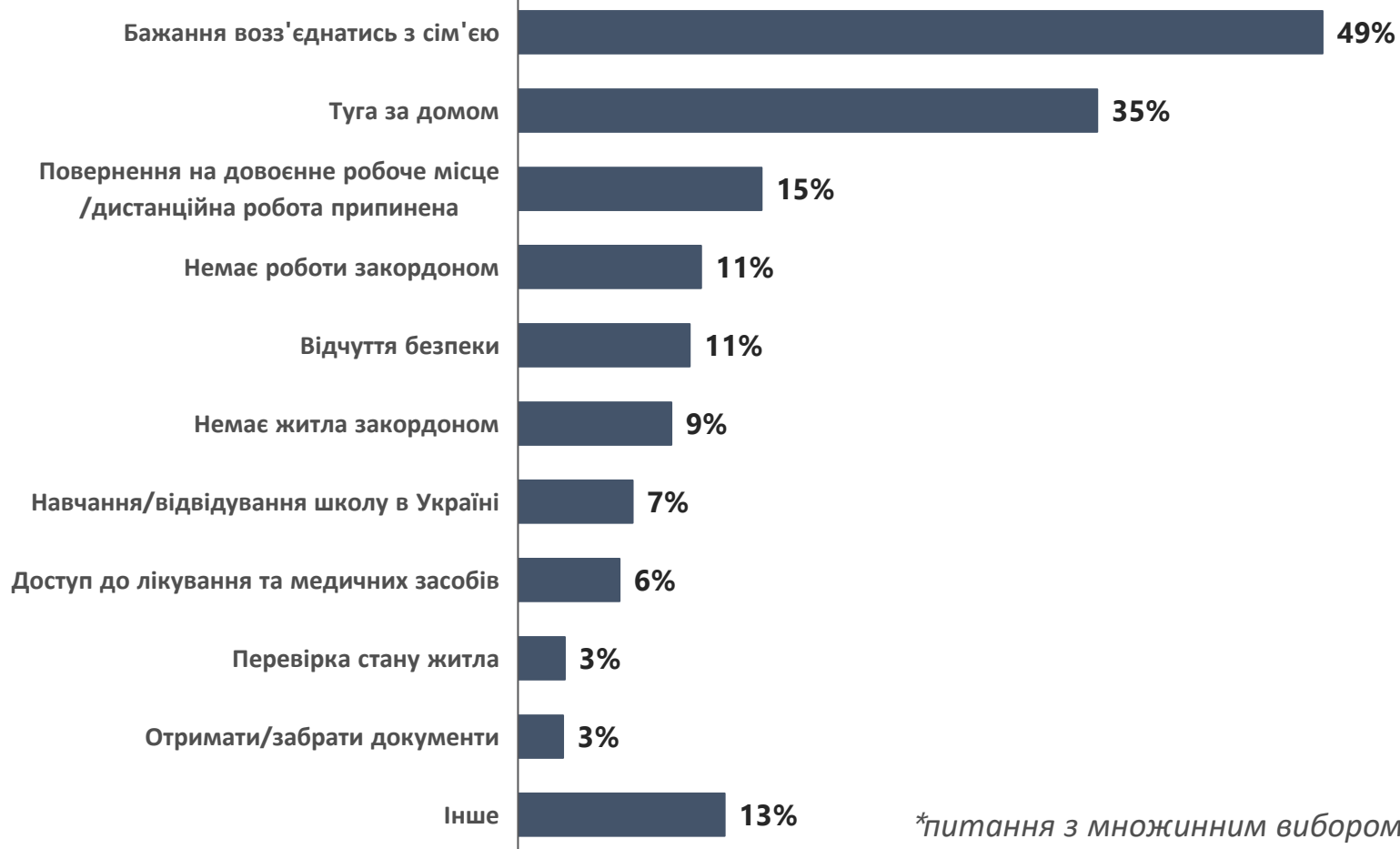
Більша вірогідність повернутися:

- Миколаївська область
- Волинська область
- Житомирська область
- Львівська область
- Дніпропетровська область

Найчастіше повідомляли про особисті та емоційні причини повернення...

Зазначені причини повернення в Україну*

■ Листопад 2023 (n = 2,023)

*питання з множинним вибором

Зазначена потреба у возз'єднанні зі сім'єю була статистично пов'язана з рішенням повернутися в Україну

...однак соціально-економічні причини також спонукали прийняти рішення повернутися

Біженці, які проживали у колективних центрах або інших видах тимчасового житла, поверталися частіше порівняно з тими, що проживали в орендованих квартирах або житлі, наданому органами влади

Біженці, які працювали віддалено в Україні або доглядали за дітьми, поверталися частіше порівняно з тими, хто знайшов роботу в приймаючій країні

Біженці з нижчим рівнем доходів (в середньому 200 євро) поверталися частіше, ніж ті, чий дохід був дещо вищим (330 євро)

Недостатній рівень володіння мовою був статистично пов'язаний з рішенням повернутися в Україну

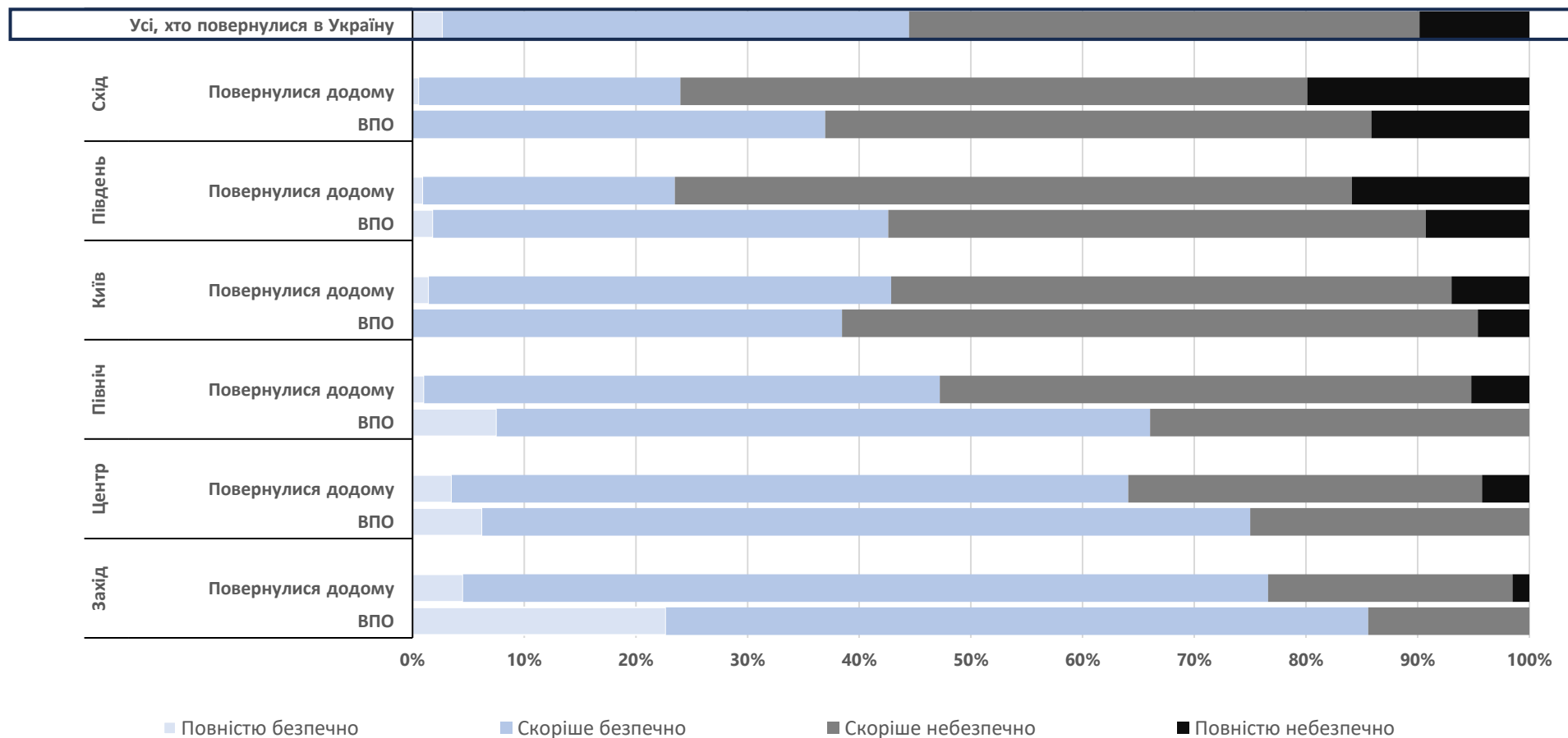
5. Колишні біженці, які повернулися в Україну

Багато колишніх біженців повертаються в місця, де вони не відчують себе в безпеці

Сприйняття безпеки ВПО (колишніми біженцями) та особами, які повернулися додому (колишні біженці), в поточному місці проживання, за макрорегіоном повернення

Раунд 20, Груд 23 / Січ 24 (n= 2,208)

Особи, які повернулися в Україну, поселяються безпосередньо у своїх довоєнних населених пунктах або в тому ж макрорегіоні, до якого належить їхній населений пункт. Це переважно регіони України, які найбільше постраждали від війни (східні та південні)

81%

осіб, які повернулися в Україну,
оселилися у своїх довоєнних
домівках

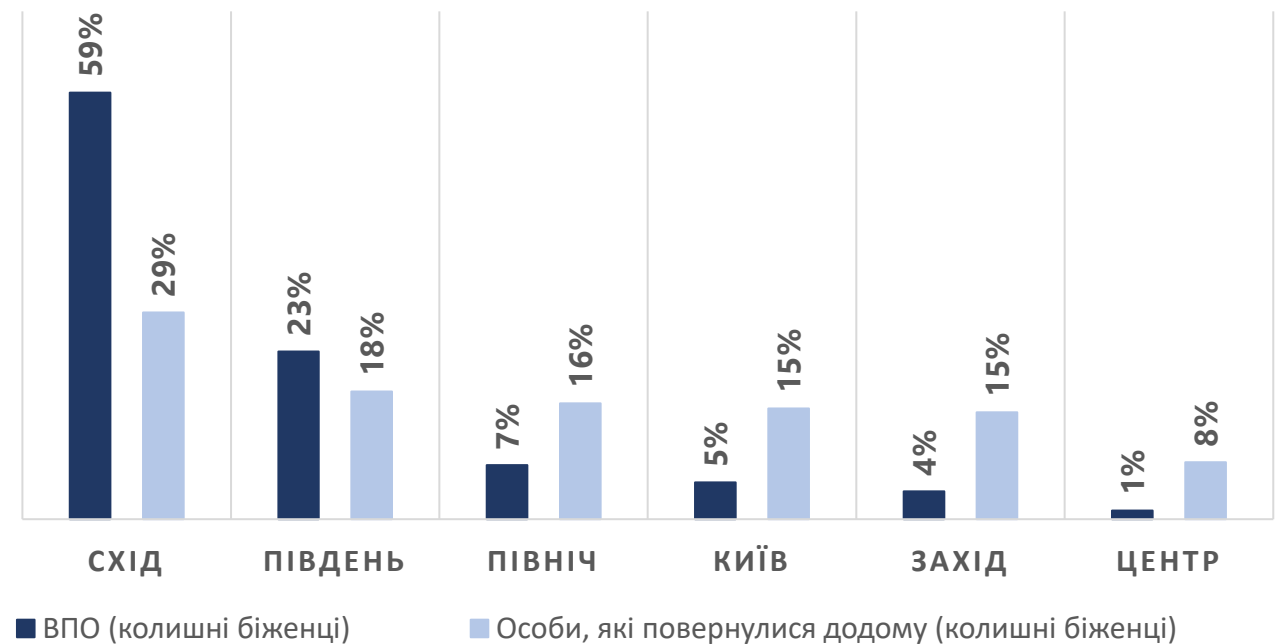
19%

осіб, які повернулися в Україну,
оселилися в інших частинах країни

Макрорегіон походження ВПО (колишніх біженців) та осіб, які повернулися додому (колишніх біженців)

Раунд 20, Грудень 23 / Січень 24 (n= 2,217)

ВПО (колишні біженці) мають нижчі рівні доходів і переважно проживають в орендованому житлі

5 502 грн

медіанний дохід на особу для осіб, які повернулися додому (колишніх біженців)

5 292 грн

медіанний дохід на особу для ВПО (колишніх біженців)

62%

ВПО (колишніх біженців)

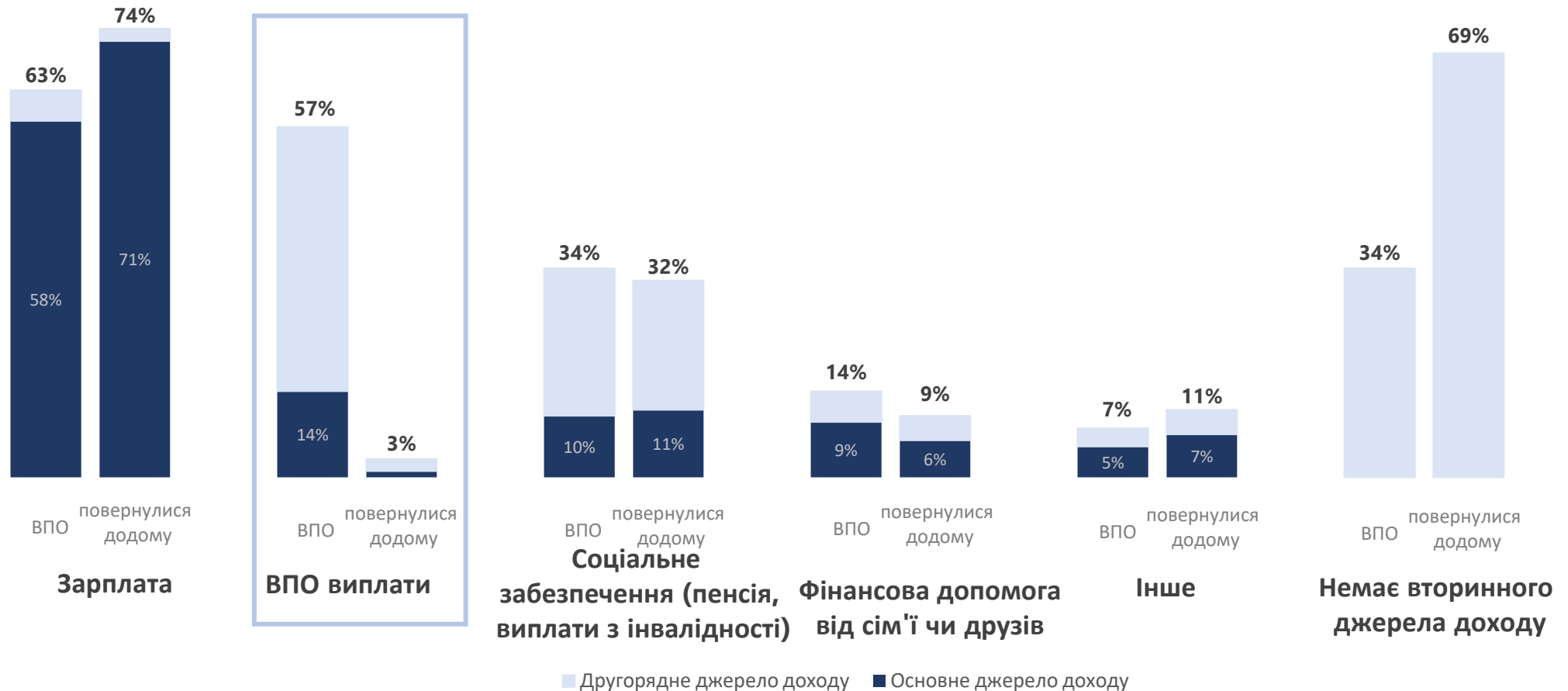
проживали в орендованому житлі, а 99% з них платили одночасно орендну плату і за комунальні послуги.

ВПО(колишні біженці) більшою мірою залежать від соціальної допомоги, зокрема від виплат ВПО

Джерела доходу осіб, які повернулися в Україну

Раунд 20, Грудень 23 / Січень 24 (n = 2,217)

6. Інформаційна панель і результати дослідження

Звіти і дані

Дашборд

[Дашборд з результатами лонгitudного дослідження – Р 21-22](#)

Витяги з наборів даних

- Лонгitudні частотні таблиці
- Дані по біженцям та тим, хто повернувся

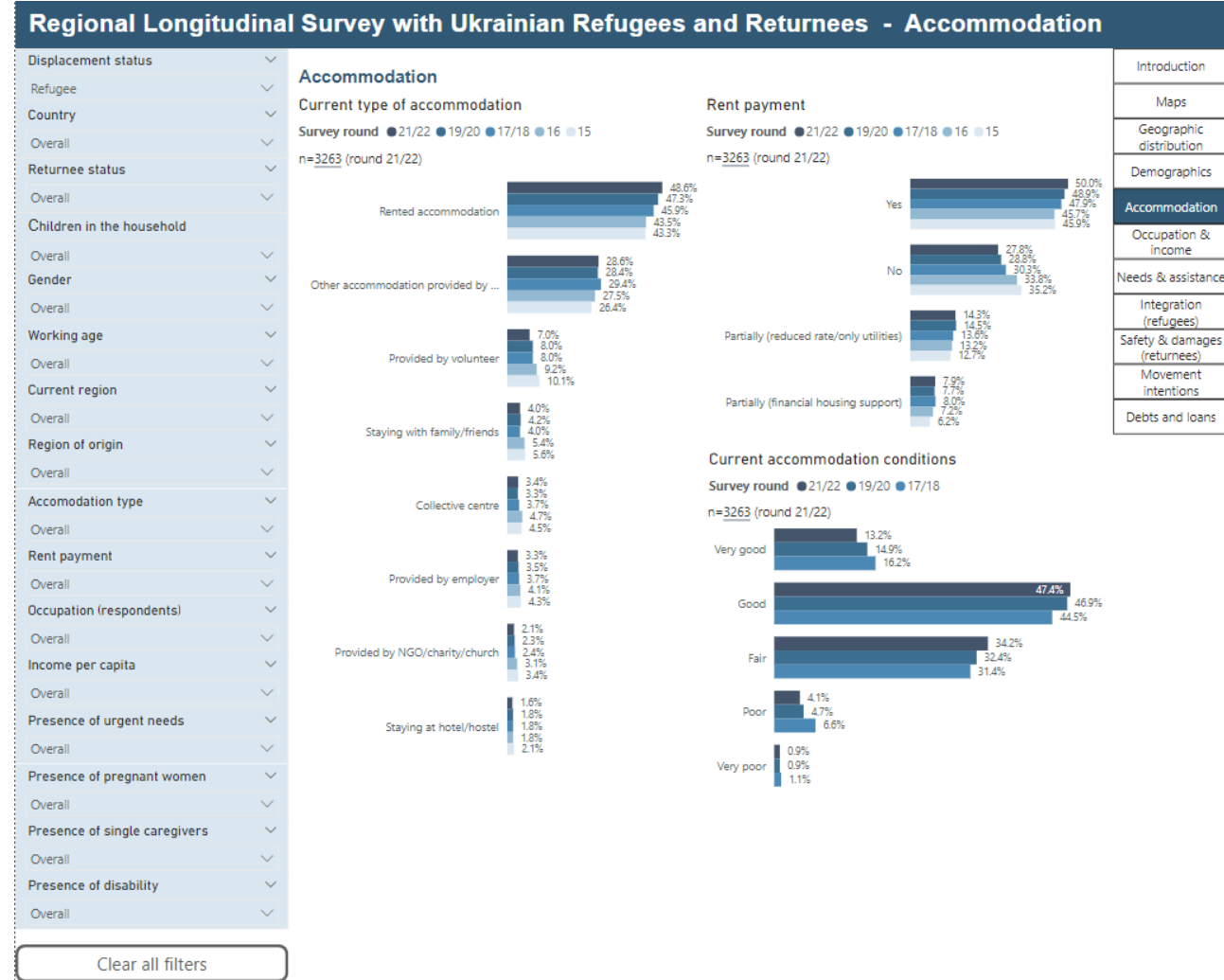
Звіти

Лонгitudні інформаційні бюлетні:

- [Раунд 13 \(Українська версія\)](#)
- [Раунд 14 \(Українська версія\)](#)
- [Раунд 15 \(Українська версія\)](#)
- [Раунд 16 \(Українська версія\)](#)
- [Раунд 17 \(Українська версія\)](#)

Тематичні звіти:

- [Лонгitudна довідка: Раунд 18 – Причини повернення \(Українська версія\)](#)
- [Огляд ситуації: Раунд 19– Економічне становище українців у Польщі – \(Українська версія\)](#)
- [Огляд ситуації: Раунд 20 – Повернутися в Україну, але не додому – \(Українська версія\)](#)

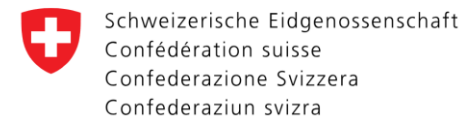

Донори та партнери

Донори:

Партнери:

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

Для того, щоб отримати детальну інформацію про лонгітюдне дослідження, надішліть листа на електронну адресу нижче

miguel.iglesias-lopez@impact-initiatives.org

